

Debat sobre l'orientació política global del Govern

-intervenció del president del Grup Parlamentari Demòcrata, Jordi Jordana Rossell-

Andorra la Vella, 13 i 14 de juny de 2024

Gràcies Senyor Síndic,

El cap de Govern ens va exposar ahir un relat molt complet de l'acció política del Govern en aquest primer any de legislatura i també de les previsions de cara als propers mesos. Si haguéssim de resumir la prioritat del Govern – que comparteix la majoria que li dona suport en aquesta Cambra- en poques paraules i definir quina és la idea que vertebra tota la nostra acció política, podríem dir que es tracta de reequilibrar, reorientar i ordenar el creixement.

Abans d'entrar a parlar de mesures i accions concretes, donaré algunes pinzellades d'aquest creixement que volem reorientar o ordenar. Avui a Andorra hi vivim, de manera estable i permanent, 85.000 persones; gairebé 4.000 més que l'any passat. A ningú se li escapa que el creixement demogràfic al nostre país no pot ser infinit.

Però també és cert que aquest creixement de població va lligat al creixement econòmic: El Producte Interior Brut va augmentar el 2023 un 1,4% en termes reals, un cop descomptat l'efecte de la inflació. Seguint la tendència iniciada fa 10 anys -i exceptuant el parèntesi de la pandèmia- la majoria d'indicadors econòmics van a l'alça: augmenten els beneficis empresarials, augmenta el nombre d'empreses i comerços, els assalariats, creix el salari mitjà, creix el salari mínim -concretament un 34% entre el 2019 i el 2024, per l'impuls del Govern-, augmenta el nombre de visitants i -potser encara més important- el nombre de pernотacions... i, evidentment, augmenta la recaptació del Govern i dels Comuns.

A més, després de dos anys complicats, la inflació sembla que a poc a poc es torna a situar en uns paràmetres raonables: vam tancar el 2023 amb un 4,6% i ara estem al tomb del 3,8%, amb els efectes positius que això representa per al poder adquisitiu de la ciutadania.

Per tant, el creixement és una realitat innegable. Ara bé, hi ha una dada que també hem de tenir present que és el Producte Interior Brut per càpita. I aquesta dada no és tan favorable:

el 2023, el PIB per càpita d'Andorra va retrocedir un 2,7%. El pastís ha crescut, però com que som més a repartir ens en toca una part més petita a cadascú.

Així el PIB real creix un 1,4% i el PIB per càpita baixa un 2,7%. I aquestes dues xifres són les que ens diuen també que cal reorientar i ordenar el creixement.

Jo ho he exemplificat amb les xifres del PIB, però hi ha altres exemples molt diversos: en l'àmbit del creixement urbanístic, del consum de recursos naturals, dels serveis o de la mobilitat. Tot ens indica que ens cal créixer més en qualitat i no tant en quantitat.

També creiem que cal ordenar el creixement amb seny: seria una mala solució perjudicar el model de creixement actual sense tenir alternatives que el complementin.

Des de l'oposició se'ns recrimina sovint que parlem de reequilibrar i d'ordenar el creixement quan nosaltres -els demòcrates- som els responsables de la situació actual. Fa 13 anys que DA governa i -evidentment- se'ns poden atribuir moltes responsabilitats, però també:

Som els responsables que l'economia andorrana acumuli més d'una dècada de creixement i de números en positiu.

Com també som responsables de l'augment del nombre d'empreses, de la millora dels salaris o del creixement del salari mínim per sobre de l'IPC durant els últims 8 anys.

I som responsables d'haver tret Andorra de la llista de paradisos fiscals i d'haver implementat un model tributari on tothom paga en funció de la seva riquesa.

I si avui podem parlar d'ordenar el creixement és perquè hi ha creixement. Perquè fa 13 anys tots els indicadors, o quasi, eren negatius.

No amaguem ni pretenem dissimular que aquest creixement ha comportat distorsions o, cal dir-ho, problemàtiques que cal corregir: l'augment del preu de l'habitatge és la més significativa, però n'hi ha d'altres. I també ens en fem responsables i per això l'acció del Govern i dels Grups de la majoria va en aquesta línia.

Però també cal veure les coses amb la perspectiva adequada, el creixement de l'economia també ha permès tenir recursos per dotar-se d'un parc públic d'habitatges a preu assequible o facilitar el transport públic gratuït, entre altres mesures.

En definitiva, nosaltres creiem en l'economia de mercat i en la iniciativa privada, però també som conscients que el lliure mercat provoca disfuncions i en aquestes situacions l'Estat, el Govern amb el suport dels grups parlamentaris que li donen suport, ha d'intervenir per corregir-les en benefici de la ciutadania. Vam saber liberalitzar i desregular quan tocava i sabrem reequilibrar i reordenar quan toca.

Senyores i senyors consellers,

Ja he dit que l'habitatge continua sent una de les preocupacions principals de la ciutadania, però també cal dir que mai s'havia implementat un programa tan extens, tan intens i tan coherent en aquest àmbit. Moltes de les mesures adoptades no tindran un efecte immediat, perquè moltes són mesures estructurals, que requereixen temps.

Al mes de novembre de l'any passat, vam aprovar per unanimitat d'aquesta Cambra una llei de pròrroga automàtica dels contractes de lloguer signats durant l'any 2021 o amb anterioritat, amb una pròrroga de tres anys pels signats l'any 2019 o amb anterioritat, que són els contractes que representen el gruix dels lloguers existents al país. Igualment, vam aprovar uns increments limitats de la renda segons els metres quadrats de l'immoble.

Aquesta llei ha aconseguit un efecte clar d'estabilització del mercat, tot i que en cap cas -en som plenament conscients-, suposa una solució definitiva. Seguim tenint inconvenients de fons, principalment derivats de la manca d'oferta de lloguer a preu assequible.

En aquest sentit, estem convençuts que el projecte de llei per al creixement sostenible i el dret a l'habitatge, que entrarà a tràmit les properes setmanes com va anunciar ahir el cap de

Govern, contribuirà a pal·liar la situació actual. Contempla, entre altres, mesures per limitar les llicències d'habitatges dú's turístic i d'apartaments turístics, mesures per limitar els immobles adquirits per part dels no residents i prohibició de realitzar promocions immobiliàries per part d'estrangers, exoneracions de l'ITP, augment de la plusvàlua immobiliària per frenar l'especulació, i un impuls a la concertació públic-privada per construir edificis de lloguer assequible a Andorra la Vella, Ordino i la Massana, a més d'un retorn a l'anterior sistema de quotes, vigent abans de la flexibilització que el Govern va aplicar perquè les empreses es poguessin recuperar dels efectes econòmics de la pandèmia.

La llei també inclou mesures per posar al mercat els pisos buits, decisió que, sabem controvertida, però a la qual el nostre grup parlamentari dona suport totalment perquè, amb totes les garanties anunciades ahir pel Cap de Govern, pugui ser aplicada per pal·liar les necessitats d'habitatge essencialment en aquelles unitats que es troben desocupades sense justificació.

Al marge de la seva projecció principal amb relació a l'habitatge, defensem també que és una mesura que també ha de servir per clarificar el parc d'immobles que es troba en situacions que podem qualificar d'opaques. Si vam ser capaços d'eliminar el secret bancari, signar convenis per evitar la doble imposició i sortir de la llista de paradisos fiscals, també creiem que cal fer un pas per clarificar la situació d'aquesta bossa de pisos buits que tant s'ha comentat i incentivar la seva regularització.

Aquesta llei òmnibus donarà complement a tot el que s'ha fet fins ara i ja s'ha fixat que es farà els propers anys. Si la ministra responsable d'Habitatge continua amb la seva bona feina, al final d'aquesta legislatura Andorra disposarà d'un parc d'habitatge públic que donarà resposta a una part de la demanda – la de lloguer assequible per a famílies treballadores amb ingressos modestos- a la qual el mercat difícilment donarà resposta per ell mateix.

Si realment al llarg dels propers tres anys aconseguim posar 1.500 habitatges més al mercat de lloguer residencial; si el Govern es dota d'un parc d'habitatge públic de lloguer d'uns 450 o 500 pisos; i si les mesures per fomentar la compra del primer habitatge tenen el seu efecte,

estarem en disposició d'aixecar les mesures d'intervenció al mercat de l'habitatge. Perquè aquestes sí que són mesures conjunturals, han estat i són necessàries, però hem de continuar treballant perquè ho deixin de ser.

Entenc, senyor cap de Govern, i em sembla prudent i assenyat, que no us vulgueu comprometre amb una data o calendari per aixecar les mesures d'intervenció. Però a la vegada, hem de reiterar el nostre compromís per arribar a un escenari on les mesures d'intervenció ja no siguin necessàries, de forma que, el 2027, quan venci el termini de la gran majoria dels contractes d'arrendament, les tensions existents d'oferta i demanda estiguin prou equilibrades per evitar haver de prendre noves mesures de caure similar.

En aquesta qüestió sobre l'habitatge també m'agradaria introduir un punt en el qual estem treballant des del nostre Grup Parlamentari: el registre de la Propietat.

Alguns han vinculat l'elaboració d'aquest Registre a la solució de la problemàtica d'habitatge. És evident que tots els instruments que tenen relació amb el sector immobiliari són útils per conèixer la realitat del sector i definir les prioritats i mesures que cal implementar, però també hem de manifestar que referir-se a la manca de Registre de la propietat com un dels inconvenients existents per resoldre la problemàtica de l'habitatge no és real.

El Registre de la propietat en si mateix no és la solució, entre altres motius perquè les dades del parc d'habitatges existent al país, així com el titular de cada unitat immobiliària consta ja als cadastres comunals. En aquest sentit, la llei a la qual em referia anteriorment, votada per aquesta cambra el passat novembre, preveu una Disposició final facultant el Govern per demanar les dades necessàries a les administracions públiques per dissenyar i executar les polítiques d'habitatge.

Tanmateix, el Grup Demòcrata té el compromís de crear i regular un Registre de la Propietat, un instrument la creació del qual s'ha anat posposant al llarg dels anys per diverses raons, una d'elles que l'actualització dels cadastres parroquials ha vingut en certa mesura a substituir el registre dels immobles existents al país, i l'altra perquè la Cambra de Notaris, juntament amb

la feina dels notaris, han donat i donen garantia suficient de les càrregues existents per assegurar la confiança necessària en el tràfic jurídic d'immobles, essencialment en la compravenda d'apartaments i unitats immobiliàries. Amb tot, pensem que, donat el desenvolupament del sector immobiliari al país i la major complexitat que plantegen les operacions immobiliàries, és el moment de crear aquest instrument i en això estem treballant. Aquesta llei haurà d'anar acompanyada de la regulació dels drets reals, amb la voluntat que passat l'estiu i no més enllà de finals d'any puguem disposar d'un text per compartir-lo tant amb la resta de forces polítiques com amb els comuns i professionals implicats en aquest sector, ja que forçosament, qualsevol que sigui el model de creació del registre, haurà de coordinar-se amb els cadastres comunals així com amb la Cambra de Notaris per incorporar-hi totes les anotacions i càrregues que afectin els immobles.

També és evident que el Govern i el Consell General no poden fer-ho tot. Cal la implicació d'altres actors. La més important d'entre ells: Els Comuns. I no vull dir que els Comuns no s'hagin implicat en la qüestió de l'habitatge. Però les administracions comunals tenen dues eines importantíssimes per fer front a aquest problema: la propietat de la majoria de sòl derivat de cessions urbanístiques i una autonomia àmplia en matèria d'urbanisme. Per tant, encoratjo al Govern a seguir arribant a acords amb les corporacions comunals per dotar-nos d'un parc d'habitatge públic i insistir prop d'aquestes corporacions perquè amb la seva col·laboració contribuïm a resoldre el problema.

I no només als Comuns, sinó també al sector privat. A casa nostra -tot i que Andorra és un país d'emprenedors- la col·laboració públic-privada no ha estat fins ara la nota predominant. Cal implantar o readaptar les fórmules perquè el sector privat -promotors i constructors- s'interessin en la promoció d'immobles amb concertació públic-privada per oferir als ciutadans d'Andorra habitatge de lloguer a preu regulats, adaptats als revinguts de les famílies del país i, perquè no, també seria desitjable ampliar aquesta possibilitat a la compra.

També hi ha una altra llei en la qual estem treballant, tal com també va avançar ahir el cap de Govern, i aquesta és la modificació de la Llei General d'Ordenació del Territori i l'Urbanisme,

la LOGTU, amb l'objectiu d'incidir en aquest creixement equilibrat i ordenat al qual m'he anat referint anteriorment.

La modificació de ben segur necessitarà els resultats dels estudis de capacitat de càrrega que elaboren els comuns, però, amb independència d'aquests estudis, creiem que ja es poden preveure mesures en aquest àmbit, com regular els models de construcció o preveure una major edificabilitat als nuclis urbans i una degradació gradual en la resta de zones que s'allunyen dels nuclis més densos, tot per aconseguir un urbanisme més homogeni i harmònic, adequat a cada entorn.

Són mesures les quals ja estem treballant també amb la resta de grups parlamentaris, estem oberts a arribar als acords que siguin possible i, de ben segur, requeriran també l'opinió d'altres actors implicats, especialment els comuns, ja que en aquest àmbit disposen de competències àmplies i són coneixedors del seu territori.

És cert -i algú ens podria fer el retret- que en matèria d'habitatge, d'urbanisme o d'inversió estrangera, estem adoptant algunes decisions que van en el sentit contrari de les adoptades fa 10 o 12 anys. Primer cal recordar -ja ho he dit abans- que la situació no és en absolut la mateixa el 2024 que el 2011. Però és que -a més- ara tenim una experiència acumulada de més d'una dècada i podem afinar més, acotar més allò que més ens interessa.

Ahir ho deia el cap de Govern i compartim plenament les seves paraules: La inversió estrangera immobiliària així com l'adquisició de residències per part de no residents han crescut molt. En canvi, en d'altres àmbits, ens costa més atreure inversió estrangera. I el que cal fer ara és acotar més la qualitat -ser més exigent- en aquells àmbits que creixen molt; i treballar per incentivar aquells àmbits i sectors on la inversió estrangera no creix tant. Sectors que ens aportin valor afegit, innovació i qualitat.

Senyores i senyors consellers,

Anant ara a un altre repte essencial de futur per al nostre país em vull referir al sistema públic de pensions.

Coincidim plenament amb el que va dir ahir el cap de Govern quan afirmava que la reforma del sistema de pensions és una qüestió que no es pot demorar gaire temps més. El Grup Demòcrata no defuig de les seves responsabilitats. Estem incorporant la feina que ja es va fer la legislatura passada per trobar un equilibri entre la sostenibilitat futura del sistema i la gradualitat en la implementació de les mesures.

Així, en el marc de la Comissió Especial per a la Sostenibilitat de les Pensions que es va crear la legislatura passada hem compartit ja la nostra predisposició a implantar mesures vinculades amb l'increment gradual de les cotitzacions, l'establiment de topalls en les pensions i la fixació dels anys de cotització per accedir a la jubilació. Són mesures que entenem que s'han d'abordar en una primera etapa per posteriorment, amb la profunditat i rigor que mereix el tema, instaurar-ne de més estructurals de modificació del sistema o de complementació del model actual amb pilars complementaris al sistema públic.

Perquè no només hem de dissenyar un sistema que sigui viable des del punt de vista financer, sinó que l'hem d'implementar minimitzant l'impacte sobre el teixit productiu actual.

Dins d'aquests paràmetres estem convençuts que el consens serà possible, consens que si és desitjable en tota tasca parlamentària entenem que encara ho és més per la transcendència present i futura d'aquest àmbit que afecta a tota la població.

També és necessari el consens en una temàtica que no entén de colors polítics, perquè ens afecta a tots per igual, i ens preocupa a tots per igual. Parlo de la salut, de vetllar per seguir augmentant els estàndards de qualitat del nostre sistema sanitari i dels professionals que hi treballen. Aquest consens s'ha de vehicular a través del Pacte nacional per a la qualitat, l'eficiència i la sostenibilitat del sistema sanitari.

El pacte és l'eina a través de la qual els grups parlamentaris podem intervenir, aportar i millorar. I molt concretament en una qüestió que -crec que compartiran tots amb mi-, és especialment delicada i ens obliga a incidir de manera més sensible, com és la salut mental.

El Grup Demòcrata no defugirà de les seves responsabilitats a l'hora de treballar per reduir les problemàtiques existents i millorar els circuits que permetin tant acompanyar els pacients com intercedir en accions de prevenció entre la ciutadania, aspectes que sens dubte comparteix el Govern.

Sense marxar de les temàtiques socials, des del Grup Demòcrata també estem ultimant la modificació de la Llei del registre civil. Una llei demanada i que està pendent dels darrers retocs. Partirà de tres grans elements: l'actualització de la llei vigent, que data del 1995, la correcció de desajustos detectats tots aquests anys -fent una aposta ferma per la digitalització-, i la seva adaptació a la llei del Codi de Família aprovada la darrera legislatura.

Senyores i senyors consellers,

Evidentment, en la meua intervenció no podia deixar de tractar un aspecte tan transcendent, el qual marcarà el rumb de la legislatura, com és l'acord d'associació amb la Unió Europea. Un acord que ens permet projectar-nos de cara al futur, en qüestions tan importants per a nosaltres com la demografia, el creixement urbanístic, la sostenibilitat, la transformació del sector financer, la regulació de les professions titulades, les franquícies duaneres o la coordinació dels sistemes de seguretat social; per citar alguns exemples.

L'acord d'associació -amb totes les especificitats i terminis que ha negociat el Govern- és el que més s'assembla a un full de ruta, a un model de país per als propers anys. Perquè ens dibuixa un marc estable i, a la vegada, adaptat.

Evidentment, també té una dimensió i una transversalitat que poden generar dubtes en moltes persones. I agraeixo, senyor cap de Govern, la campanya d'informació i d'escolta activa que heu iniciat els darrers mesos. A la vegada, ens sumem a l'agraïment expressat ahir pel cap per la tasca desenvolupada per la secretaria d'Estat d'Afers Europeus amb relació al procés de les negociacions dutes a terme.

És cert que els recents resultats de les eleccions al Parlament Europeu -amb un cert creixement de les forces suposadament euroescèptiques, o almenys contràries a certes polítiques que desenvolupa la UE- podrien generar dubtes sobre la força de la Unió Europea i la seva capacitat d'aglutinar un sentiment unitari envers ella. Però més enllà de qualsevol lectura política, entenem que hi ha una realitat que no canviarà: Europa com a continent i com a projecte existirà i seguirà sent el nostre marc de referència social, financer, econòmic, cultural i turístic, Andorra sempre necessitarà un marc estable de relació amb ell i l'acord negociat estem totalment convençuts que respon a aquesta necessitat.

Nosaltres entenem que molt ens equivocaríem si pensem que l'estatu quo que teníem fa unes dècades, amb relacions particularitzades amb cada un dels nostres països veïns, pot tornar.

És per això que, des del Grup Parlamentari Demòcrata seguirem treballant i defensant el "sí" a l'acord.

I més ara, que ja tenim una fotografia de la normativa europea i de les diverses adaptacions que Andorra ha aconseguit després de tancades les negociacions.

En aquest punt, respectant sempre la decisió sobirana de la ciutadania pel vot expressat en referèndum, però preveient els efectes de la seva aprovació estem també preveient com s'haurà d'estructurar la Llei de represa del cabal comunitari, la llei per excel·lència que haurà d'establir amb caràcter immediat de quina manera serà transposada i aplicada a Andorra la normativa comunitària.

Senyor cap de Govern,

La vostra intervenció d'ahir va identificar la sostenibilitat com un dels grans reptes del nostre temps. I ho vàreu fer com una línia d'actuació que es tradueix en accions concretes. Per comentar-ne algunes:

En primer lloc, em sembla important destacar la sostenibilitat del model turístic. El turisme és el sector de sectors del qual viuen moltes famílies al nostre país: que en depenen hotels,

botigues i comerços, la restauració, les estacions d'esquí i de muntanya... i de moltes activitats que, indirectament, també presten activitats al turisme.

En el turisme també hem de fer un esforç per transitar des de la quantitat cap a la qualitat. Ja s'està fent, perquè des del moment en què augmenten les pernoctacions i creix l'estada mitjana, també s'està augmentant la despesa i el retorn que obtenim -com a país- d'aquesta activitat.

Però és cert que ens falten indicadors i altres elements d'anàlisi. Per això l'estudi de capacitat de càrrega del sector turístic ens ha de donar uns paràmetres de fins on pot arribar aquesta activitat. Tampoc no hem de cometre l'error de sacrificar un turisme que ja tenim per un turisme hipotètic que no s'acabi de materialitzar. En això -un cop més- també el Govern i els grups de la majoria som garantia d'equilibri i de seny.

Més enllà de l'estudi de capacitat de càrrega, ens heu presentat l'elaboració de la llei del turisme, la revisió de la taxa turística i l'estudi sobre una possible vinyeta per circular pel país com a elements en els quals caldrà avançar durant els propers mesos. Des del Grup Demòcrata us encoratgem a fer-ho i a no deixar d'escoltar tots els agents del sector per fer-los partícips d'aquest procés de millora constant.

Per això -tot i que no està exclusivament relacionada amb l'activitat turística- una de les fites més destacades dels últims mesos ha estat la llei de la llengua pròpia i oficial, que es va aprovar amb un consens molt ampli en aquesta Cambra el passat 25 d'abril. Perquè defensar i incentivar la presència del català en els serveis de cara al públic també és un pas necessari en favor de la qualitat. Es tracta d'una llei que creiem que ha aconseguit posar en valor la nostra llengua amb una regulació compatible amb la vocació turística que també ens defineix.

Senyores i senyors consellers,

Us felicito Sr. Cap de Govern per la vostra intervenció d'ahir. Us encoratjo a seguir en la línia política del Govern, amb el coratge i la determinació que teniu i demostreu i en la presa de decisions que a vegades poden no ser fàcils.

Per tot l'esmentat, i igual que fa 13 mesos, teniu el suport del Grup Parlamentari Demòcrata per implementar l'orientació política global del Govern que ens heu exposat i que nosaltres compartim plenament.

Gràcies senyor síndic.